

Obec Valaská Belá
hlavná kontrolórka obce

Odborné stanovisko
hlavnej kontrolórky obce Valaská Belá k návrhu programového rozpočtu na obdobie
roku 2026 a viacročného rozpočtu na roky 2027– 2028

V súlade s ustanovením § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

p r e d k l a d á m

odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce Valaská Belá na roky 2026 až 2028 (ďalej len „stanovisko“). Stanovisko som vypracovala na základe predloženého návrhu rozpočtu obce, spracovaného podľa funkčnej a ekonomickej klasifikácie a návrhu programového rozpočtu obce podľa položiek. Zamerala som ho najmä na posúdenie súladu návrhu rozpočtu so zákonom o rozpočtových pravidlách, zásadami na zostavenie rozpočtu, na identifikáciu rizík a rezerv plnenia rozpočtovaných príjmov a rozpočtovaných výdavkov, ako aj hospodárnosť a efektívnosť rozpočtovaných finančných prostriedkov.

1. Zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu obce je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, konkrétne so zákonom:

- č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.,
- č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. (ďalej len „zákon č. 583/2004 Z. z.“).
- s nariadením vlády č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní a poukazovaní výnosu dane z príjmov územnej samospráve.

Návrh rozpočtu zohľadňuje príslušné ustanovenia:

- zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov,
- zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v znení neskorších predpisov,
- zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov.

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade so všeobecne záväznými nariadeniami obce Valaská Belá (ďalej len „VZN“):

- VZN o dani z nehnuteľností na rok 2026
- VZN o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
- VZN o dani za psa
- VZN – prevádzkový poriadok pohrebísk na území obce Valaská Belá

- VZN o poskytovaní dotácií
- VZN o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov v školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti Obce Valaská Belá
- Zasady hospodárenia a nakladania s majetkom obce Valaská Belá

V súlade s článkom 9 Ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. zo dňa 08.12.2011 o rozpočtovej zodpovednosti sú subjekty verejnej správy povinné zostavovať svoj rozpočet najmenej na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

Obec uvedené ustanovenia zákona č. 493/2011 splnila tým, že rozpočet zostavila na tri rozpočtové roky. Rozpočet taktiež obsahuje schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok a údaje o očakávanom skutočnom plnení rozpočtu za rok 2025 a skutočné plnenie za dva predchádzajúce roky pričom sa brali do úvahy aj skúsenosti z vývoja hospodárskych trendov predchádzajúcich rokov.

2. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany obce

Vyvesením návrhu rozpočtu obce na úradnej tabuli webovej stránky dňa 29.10.2025, bola splnená povinnosť uložená v § 9 ods.2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, podľa ktorého má byť návrh rozpočtu pred schválením zverejnený najmenej 15 dní na úradnej tabuli obce a na webovom sídle obce, tak aby sa k návrhu rozpočtu mohli obyvatelia vyjadriť.

3. Metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu je spracovaný v zmysle opatrenia MF SR č. MF/010175/2004-42 v znení neskorších predpisov, ktorým sa stanovuje druhová klasifikácia, organizačná a ekonomická klasifikácia.

Funkčná klasifikácia sa použije v zmysle vyhlášky ŠÚ SR č. 257/2014 Z. z., ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy - s opatrením MF SR č. MF/16786/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky, - s Ústavným zákonom č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Obec v súlade s § 4 zák. 426/2013 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy neuplatňuje programový rozpočet. Návrh rozpočtu bol spracovaný podľa **Príručky na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2026 až 2028 č. MF/007079/2025-41** vydané MF SR v súlade s § 14 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.

Návrh rozpočtu na rok 2026 je predložený na schválenie v rozsahu podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona č. 583/2004 v znení neskorších predpisov, ktorý ustanovuje že: „Rozpočet obce sa predkladá na schválenie obecnému zastupiteľstvu v členení minimálne na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie“.

4. Tvorba návrhu rozpočtu

Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre nich zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných

nariadení obce, ako aj zohľadnenia platných zmluvných vzťahov a rozvojové plány obce na roky 2026 až 2028.

Návrh rozpočtu obsahuje rozbor príjmov podľa ekonomickej rozpočtovej klasifikácie, rozbor výdavkov podľa funkčnej a ekonomickej rozpočtovej klasifikácie. Súčasťou návrhu rozpočtu sú Návrh programového rozpočtu na roky 2026 – 2028, návrh programového rozpočtu podľa položiek na rok 2026 – 2028, návrh – zámery a ciele programového rozpočtu na roky 2026 – 2028, rozpočet rozpočtovej organizácie obce – Základná škola s materskou školou a jej organizačných súčastí

Návrh rozpočtu vychádza z odhadu založenom na prognóze MFSR: schválených východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2026 – 2028 a z vývoja hospodárenia obce v roku 2024 a 2025.

S predpokladom, že pripravovaný rozpočet obce je schválený do 21.11.2025 t. j. bude v roku 2026 hospodáriť bez sankcií dlhovej brzdy. Rozpočty obce zostavované po tomto dátume, budú totiž podľa zákona povinné schváliť rozpočet na nasledujúci rozpočtový rok s výdavkami maximálne vo výške výdavkov rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka. Ak sa na to obec nepripraví vopred, môže sa dostať do situácie, keď bude mať v roku 2027 výrazne obmedzený priestor na plánované investície aj bežné prevádzkové výdavky.

Pri zostavovaní návrhu rozpočtu obce bola zohľadnená aj potreba zabezpečenia finančného krytia pre realizáciu projektov z európskych fondov. Zohľadnenie potenciálnych výdavkov už v návrhu rozpočtu poskytne obci väčšiu flexibilitu pri zapájaní sa do aktuálnych aj budúcich výziev z fondov EÚ a prispeje k efektívnejšiemu využívaniu externých zdrojov financovania.

Návrh rozpočtu obce je zostavený v súlade so zákonom č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. v členení podľa § 9 ods.1 na:

- a) rozpočet na príslušný rozpočtový rok 2026
- b) rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku - rok 2027
- c) rozpočet na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b) – rok 2028

Návrh rozpočtu pre rok 2026 je zostavený ako prebytkový v hodnote prebytku 3 860,00 Eur. Návrh rozpočtu obce na rok 2026 je spracovaný v súlade s ustanovením § 10 ods. 3 až 7 zákona č. 583/2004 Z. z. Vnútorne je členený na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet, finančné operácie. Rozpočtované príjmy a výdavky obce Valaská Belá na rok 2026 sú záväznými ukazovateľmi, príjmy a výdavky na nasledujúce dva roky t. j. 2027 a 2028 sú iba orientačné a obec ich bude upresňovať v ďalšom rozpočtovom roku.

5. Východiská tvorby návrhu rozpočtu

Východiskom pre tvorbu rozpočtu bol vývoj hospodárenia obce v minulých rokoch, skutočné hospodárenie obce v roku 2023, 2024, očakávané výsledky v roku 2025, predpokladané rozpočtové určenie výnosu dane z príjmu územnej samosprávy na rok 2026, potreby pre správnu a efektívnu činnosť obce v roku 2026 a v neposlednom rade schválené a navrhované legislatívne zmeny dotknutých právnych noriem.

6. Stručná charakteristika návrhu rozpočtu

Podľa §9 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci ich pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky.

Návrh rozpočtu je zostavený ako programový, t. j. zdôrazňujúci vzťah medzi rozpočtovanými výdavkami, očakávanými výstupmi a výsledkami realizovaných rozpočtových programov a podprogramov. V návrhu rozpočtu je rozpočtovaných 13 programov, ktoré obsahujú podprogramy slúžiace k plneniu zámeru jednotlivých programov, v rámci nich sú stanovené ciele na rok 2026.

Návrh rozpočtu na rok 2026 je spracovaný v súlade s § 10 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. vnútorne členený na:

- a) bežný rozpočet, t.j. bežné príjmy a bežné výdavky,
- b) kapitálový rozpočet, t.j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,
- c) finančné operácie.

	2026	2027	2028
Bežné príjmy obce	1 830 456,00	1 854 207,00	1 896 647,00
Príjmy ZŠ s MŠ + ŠJ	130 470,00	130 470,00	130 470,00
Bežné výdavky	815 127,00	794 993,00	802 709,00
Výdavky ZŠ+	1 137 071,00	1 137 071,00	1 137 071,00
Bilancia bežného rozpočtu	8 728,00	52 613,00	87 337,00
Kapitálové príjmy	10 000,00	10 000,00	10 000,00
Kapitálové výdavky	49 500,00	0,00	0,00
Bilancia kapitálového rozpočtu	-39 500,00	10000	10 000,00
Príjmové finančné operácie	72 046,00	22 546,00	22 546,00
Výdavkové finančné operácie	37 414,00	37 414,00	37 414,00
Bilancia finančných operácií	34 632,00	-14 868,00	-14 868,00
Príjmy celkom	2 042 972,00	2 017 223,00	2 059 663,00
Výdavky celkom	2 039 112,00	1 969 478,00	1 997 194,00
Bilancia rozpočtu	3 860,00	47 745,00	82 469,00

Bežný rozpočet spĺňa podmienku zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, § 10 odst.7, kde je stanovené, že obec svoj bežný rozpočet povinná zostaviť ako vyrovnaný alebo prebytkový. Bežný rozpočet obce Valaská Belá na rok 2026 je zostavený ako prebytkový v sume 1 015 329,00 Eur a celkový (spolu aj s ZŠ s MŠ a ŠJ) zostavila prebytkový vo výške 8 728,00 Eur.

Kľúčovou príjmovou položkou obce je výnos dane z príjmov poukázaných samospráve. Zohľadnením nových konsolidačných opatrení sa znižuje podiel subjektov územnej samosprávy na výnose DPFO u obcí z 55,1 % na 53 %.

Výnos dane sa **od roku 2026** rozdeľuje jednotlivým **obciam** podľa nasledovných navrhovaných váh:

- a) **28 %**(pôvodne 28,8 %) podľa počtu obyvateľov obce s trvalým pobytom na území obce k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka, z toho 57 % prepočítaný koeficientom nadmorskej výšky obce,
- b) **38,9 %**(pôvodne 40 %) podľa počtu obyvateľov obce s trvalým pobytom na území obce k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka prepočítaného koeficientom v závislosti od zaradenia obce do veľkostnej kategórie
- c) **27 %**(pôvodne 24,9 %) podľa počtu žiakov (detí, poslucháčov) škôl a školských zariadení zisteného zberom údajov podľa osobitného predpisu a prepočítaného príslušným koeficientom,
- d) **6,1 %**(pôvodne 6,3 %) podľa počtu obyvateľov obce, ktorí dovърšili vek šest'desiatdva rokov, s trvalým pobytom na území obce k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka.

Príjmy:

Vychádzajúc z prognóz MFSR ako aj z odhadom z Komunálnej kalkulačky na prepočet daní z príjmov fyzických osôb pre jednotlivé obce, zverejnenou Radou pre rozpočtovú zodpovednosť rozpočtujeme podielové dane v roku 2026 v sume 773 641,00 Eur.

Bežné príjmy rozpočtu sú tvorené aj majetkovými daňami, poplatky za komunálny odpad, príjem z prenájmu bytov a príjmy v rámci financovania prenesenej štátnej moci.

Súčasťou návrhu rozpočtu obce sú aj:

- daň z nehnuteľností: 64 400,00 Eur
- dane ostatné: 109 820,00 Eur
- príjmy z vlastníctva: 53 900,00 Eur
- poplatky: správne, vyhlasovanie, cintorín, : 11 050,00 Eur
- príjmy v rámci preneseného výkonu štátnej správy pre ZŠ: 646 516,00 Eur
- príjmy v rámci preneseného výkonu štátnej správy pre MŠ: 155 823,00 Eur
- príjmy v rámci prenes. výkonu ŠS – REGOP: 2 785,00 Eur

V návrhu rozpočtu sa uvažuje s vyšším rozpočtom bežných príjmov oproti schválenému rozpočtu na rok 2025, oproti očakávanej skutočnosti plnenia bežných príjmov k 31.12.2025 ide ale o plánovaný pokles. V návrhu rozpočtu sa očakáva zvýšenie daňových príjmov, nedaňových príjmov, grantoch a transferoch oproti schválenému rozpočtu roku 2025.

Obec Valaská Belá v návrhu rozpočtu rozpočtuje kapitálové príjmy vo výške 10 000,00 Eur, čo predstavuje príjem z predaja pozemkov.

V návrhu rozpočtu príjmových finančných operácií sa počíta so zapojením rezervného fondu vo výške 72 046,00 Eur. - prevod prostriedkov z peňažných fondov použité na spolupracovanie pri rekonštrukciách KD, spolufinancovanie multifunkčného ihriska, splátka úveru ihrisko TJ.

Výdavky:

Rozpočet výdavkov bezprostredne nadväzuje na rozpočet príjmov. Ich reálnosť z hľadiska návrhu bežných výdavkov a kapitálových výdavkov vychádza z každodenných potrieb a funkcií obce, úhradu záväzkov, financovanie výdavkov so správou obce, údržbu majetku a prihliadal na jednotlivé zámery a stratégie rozvoja obce.

V roku 2026 sa uvažuje so zvýšením rozpočtu bežných výdavkov oproti schválenému rozpočtu bežných výdavkov na rok 2025 ale so znížením bežných výdavkov oproti očakávanej skutočnosti k 31.12.2025.

Podľa návrhu rozpočtu výdavky na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania zamestnancom obce sú rozpočtované v súlade s uzatvorenými pracovnými zmluvami a platovými výmery. Dôvod zvýšenia rozpočtu je v položke odchodné.

Obec v návrhu rozpočtu na rok 2026 počíta aj s kapitálovými výdavkami vo výške 49 500,00 Eur. Vo výške 31 000,00 Eur to budú výdavky na rekonštrukciu a modernizáciu kultúrneho domu vrátane kotolne pokryté z rezervného fondu, a 18 500,00 Eur – spolufinancovanie multifunkčného ihriska taktiež z rezervného fondu.

Súčasťou návrhu rozpočtu sú aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov a ktorými sa realizujú návratné zdroje financovania a ich splácanie.

Výdavkové finančné operácie sú na rok 2026 rozpočtované vo výške 37 414 eur. Návrh rozpočtu v

tejto časti zohľadňuje najmä splátky istín úverov poskytnutých obci v predchádzajúcom období.

7. Zhodnotenie návrhu programového rozpočtu

Podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy rozpočet obce obsahuje aj zámery a ciele, ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce (ďalej len „program obce“).

Podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy rozpočet obce sa predkladá na schválenie v členení minimálne na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie a súčasne sa predkladá na schválenie aj rozpočet výdavkov podľa programu obce.

Dôležité je pri tvorbe programového rozpočtu zadefinovanie zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov, čo v praxi znamená, že programový rozpočet nemá obsahovať len informácie o príjmoch a výdavkoch, ale aj informácie o tom, aké zámery, aké ciele a aké výsledky budú dosiahnuté. Programové rozpočtovanie tak kladie dôraz najmä na vzťah medzi rozpočtovými zdrojmi a dosiahnutými výsledkami.

Návrh rozpočtu obsahuje Návrh programového rozpočtu na roky 2026 – 2028 (ďalej len „návrh programového rozpočtu“). Podľa návrhu programového rozpočtu sú výdavky rozpočtu obce Valaská Belá alokované do 13 programov, ktoré sa vnútorne členia na podprogramy, niektoré aj na prvky a projekty. V rámci programov, podprogramov, prvkov a projektov sú zadefinované zámery, zodpovednosť, ciele a merateľné ukazovatele. Výdavky programového rozpočtu sú rozpočtované v štruktúre podľa ods. 1 čl. 9 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti - návrh rozpočtu na roky 2026 – 2028, schválený rozpočet 2025, údaje o očakávanej skutočnosti k 31.12.2025 a sú členené na bežné a kapitálové výdavky a finančné operácie.

8. Záver

Na záver je potrebné zdôrazniť, že navrhovaný rozpočet je zostavený tak, aby minimalizoval mieru možných rizík. Podobne ako v predchádzajúcich obdobiach, aj v nastávajúcom rozpočtovom roku je dôležité disciplinovane pristupovať najmä k čerpaniu prostriedkov dodržiavaním zásady hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti, aby sa v konečnom dôsledku dodržala koncepcia navrhovaného rozpočtu. Preskúmaním predloženého návrhu rozpočtu na rok 2026 konštatujem, že je spracovaný transparentne a zohľadňuje súčasnú ekonomickú situáciu obce a zároveň odporúčam dodržiavať rozpočtovú rovnováhu nielen na úrovni obce, ale aj ostatných subjektov zapojených do rozpočtového procesu.

Posúdením štruktúry, dodržiavania podmienok a miery spracovania návrhu rozpočtu obce Valaská Belá **konštatujem**, že návrh rozpočtu obce Valaská Belá na rok 2026 a viacročný rozpočet na obdobie rokov 2027 – 2028 je zostavený v súlade s § 9 a § 10 zákona č. 583/2004 Z.z. O rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v z.n.p. Predložený návrh rozpočtu pokladám za reálny a udržateľný.

Na základe uvedených skutočností

o d p o r ú ě a m

obecnému zastupiteľstvu vo Valaskej Belej schváliť návrh programového rozpočtu na rok 2026 s výhľadom na roky 2027-2028.

Valaská Belá, 14. novembra 2025

Ing. Nadežda Hopková
hlavný kontrolór obce